

RAAD VAN TOEZICHT VERZEKERINGEN

UITSpraak Nr. 2001/9 Mo

in de klacht nr. 070.00

ingediend door:

hierna te noemen 'klager',

tegen:

hierna te noemen 'verzekeraar'.

De Raad van Toezicht Verzekeringen heeft kennis genomen van de schriftelijke klacht, alsmede van het daartegen gevoerde schriftelijke verweer. De Raad heeft aanleiding gevonden, alvorens uitspraak te doen, verzekeraar in een zitting van de Raad te horen.

Voor zover voor de beoordeling van de klacht van belang, is het navolgende gebleken.

Inleiding

Op 8 april 1999 heeft klager bij verzekeraar een motorrijtuigenverzekering WA met beperkt casco gesloten voor zijn motorfiets. Op het door klager ondertekende "Aanvraagformulier: Motorrijtuigenverzekering" is, voorzover hier van belang, vermeld:

'Verzekeringnemer is de laatste 5 jaar niet strafrechtelijk veroordeeld wegens aanrijding en/of een ander verkeersongeval en/of bestuurder is nooit de rijbevoegdheid ontzegd.' En voorts:

'Er zijn geen nadere mededelingen ter beoordeling van deze aanvraag. (.) Ondergetekende, mede gelet op de inhoud van artikel 251 van het Wetboek van Koophandel, verklaart dat de gegevens volledig en juist zijn. Geen omstandigheden welke voor verzekeraars van belang kunnen zijn, zoals bijvoorbeeld een opzegging van een verzekering door een verzekeraar gedurende de laatste jaren of een strafrechtelijke veroordeling wegens een vermogens- of een geweldsmisdrijf tijdens de laatste 8 jaar, zijn verzwegen of verkeerd voorgesteld.'

Op 15 mei 1999 is de motorfiets van klager gestolen. Tijdens een onderhoud met een door verzekeraar ingeschakelde expert heeft klager verklaard dat zijn rijbewijs vanaf 7 december 1998 enkele maanden ingevorderd was geweest. Verzekeraar heeft klager bij brief van 7 juli 1999 medegedeeld dat hij niet zou overgaan tot uitkering van de door klager geleden schade en dat hij zich beriep op artikel 251 van het Wetboek van Koophandel.

2001/9 Mo

De klacht

Niet ter discussie staat dat aan klager op het moment van de aanvraag van de onderhavige verzekering de rijbevoegdheid niet was ontzegd. Van onjuiste opgave is derhalve geen sprake. De vraag is nu of klager had moeten begrijpen dat hij verzekeraar in kennis had moeten stellen van de aanhouding door de politie en de invordering van het rijbewijs in december 1998, alsmede van het feit dat wellicht nog een procedure voor de strafrechter zou volgen. Op het moment van aanvraag van de verzekering was daar geen enkele duidelijkheid over. Inmiddels had de rechtbank teruggave van het rijbewijs gelast en daarmee had de zaak ook kunnen zijn afgedaan.

In het aanvraagformulier worden geen vragen gesteld. Er staan uitsluitend mededelingen van de verzekeringnemer in. Het enige dat beoordeeld moet worden is of de mededelingen correct zijn. De mededeling dat klager nooit de rijbevoegdheid is ontzegd is volkomen juist. De ontzegging van de rijbevoegdheid heeft zes maanden na het sluiten van de verzekering plaatsgevonden. Volgens verzekeraar had klager moeten begrijpen – en spontaan moeten melden – dat onder ‘ontzegging van de rijbevoegdheid’ tevens valt het feit dat het rijbewijs meer dan twee maanden door de politie is ingenomen. De Hoge Raad heeft hieromtrent in het arrest Aegon/BMA (NJ 97, 638) het volgende bepaald:

- de verzekeraar kan zich er niet op beroepen dat feiten waarnaar niet was gevraagd niet zijn medegedeeld, tenzij is gehandeld met het opzet de verzekeraar te misleiden;
- de verzekeringnemer mag een door de verzekeraar voorgelegde vraag opvatten naar de zin die de verzekeringnemer daaraan onder de gegeven omstandigheden redelijkerwijs mag toekennen.

Klager verwijst naar een brief van de officier van justitie aan hem van 30 augustus 1999 waarin de volgende zin voorkomt: ‘Om uw vraag concreet te beantwoorden: U bent nog niet veroordeeld en derhalve kan er geen Ontzegging van de Rijbevoegdheid van kracht zijn.’

Het komt er volgens klager op neer dat hij volstrekt de waarheid heeft verklaard door te stellen dat er op 8 april 1999 nimmer sprake is geweest van een ontzegging van de rijbevoegdheid. Voorts hoefde klager niet spontaan op te geven dat zijn rijbewijs in het verleden was ingevorderd. Verzekeraar had simpel kunnen vragen of het rijbewijs was ingevorderd, maar heeft dit nagelaten.

Klager concludeert dat in het aanvraagformulier niets staat dat niet waar is en dat dus zonder meer dekking moet worden verleend.

Het standpunt van verzekeraar

Klager heeft op het aanvraagformulier vermeld dat hem de rijbevoegdheid nooit was ontzegd. Nadere mededelingen ter beoordeling van de verzekeringsaanvraag heeft klager niet gedaan. Volgens klager waren er geen omstandigheden te melden die voor verzekeraar van belang konden zijn. In het gesprek met de expert van verzekeraar kwam ter sprake dat het rijbewijs van klager meer dan twee maanden was ingevorderd, nadat hij was gecontroleerd op rijden onder invloed van alcohol. In verband hiermee moest hij nog voor de rechter verschijnen. Vanwege verzwijging van deze feiten heeft verzekeraar de claim afgewezen. Klager meent dat het beroep van verzekeraar op artikel 251 WvK niet juist is, omdat in het aanvraagformulier alleen gesproken wordt van

2001/9 Mo

ontzegging van de rijbevoegdheid en ontzegging alleen door de rechter kan worden uitgesproken. Klager zou geen feiten hebben verzwegen, nu van ontzegging van de rijbevoegdheid bij het aangaan van de verzekering nog geen sprake was. Volgens klager doet de invordering van het rijbewijs niet ter zake.

Klager heeft ter ondersteuning van zijn standpunt literatuur overgelegd en met name een beroep gedaan op het arrest Bloemers/Helldorfer, dat door de Hoge Raad is gewezen op 15 mei 1998, NJ 1998, 623. Dit arrest gaat over de spontane mededelingsplicht. Kort weergegeven is daarin bepaald dat de aan de verzekerde voorgelegde vragen in onderling verband en samenhang gelezen dienen te worden.

Verzekeraar meent dat hij zich juist op grond van dit arrest in deze kwestie met recht op artikel 251 WvK kan beroepen. Doordat verzekeraar eerst heeft gevraagd naar een eventuele ontzegging van de rijbevoegdheid en vervolgens naar andere van belang zijnde omstandigheden en/of nadere mededelingen ter beoordeling van de verzekeringsaanvraag had klager moeten begrijpen dat hij de invordering van zijn rijbewijs gedurende een periode van meer dan twee maanden niet onvermeld kon laten. Vooral niet, nu hij op de datum van de aanvraag wist dat een strafrechtelijke vervolging tegen hem zou worden ingesteld. (Naar verzekeraar heeft begrepen is de dagvaarding reeds op 16 februari 1999 aan klager uitgereikt). Of de onbevoegdheid tot het besturen van een motorrijtuig zou zijn ontstaan naar aanleiding van een uitspraak van de rechter dan wel het gevolg zou zijn van een door de politie opgelegde sanctie, had voor klager geen verschil mogen uitmaken. Daarbij komt dat de aan klager voorgelegde vraag niet beperkt is tot een door de rechter opgelegde ontzegging van de rijbevoegdheid als bedoeld in artikel 179 van de Wegenverkeerswet 1994. De vraag is in algemene bewoordingen gesteld en richt zich dus op iedere vorm van rijontzegging. Voorts meent verzekeraar dat een door de rechter opgelegde ontzegging van de bevoegdheid tot het besturen van motorrijtuigen in juridisch opzicht sterk verweven is met een invordering van het rijbewijs door de politie. Gelet op deze verwevenheid acht verzekeraar een beroep op het verschil tussen de twee sancties niet op zijn plaats. De verwevenheid blijkt ook uit de in lid 6 van het genoemde artikel 179 opgenomen bepaling die inhoudt dat de periode gedurende welke het rijbewijs ingevorderd is geweest, op de duur van de opgelegde straf van ontzegging in mindering wordt gebracht. Verzekeraar leidt daaruit af dat de wet invordering van het rijbewijs gelijkwaardig acht aan ontzegging van de rijbevoegdheid. Dit is een reden te meer om de stelling van klager tegen te spreken dat invordering van het rijbewijs niets van doen heeft met ontzegging van de rijbevoegdheid.

Verzekeraar is al met al van mening dat de claim van klager terecht is afgewezen en dat de goede naam van het verzekeringsbedrijf niet is geschaad.

Het commentaar van klager

Naar aanleiding van het verweer van verzekeraar heeft klager zijn klacht gehandhaafd en nog het volgende aangevoerd. Op het aanvraagformulier zijn slechts antwoorden vermeld. Er zijn wel vragen gesteld, doch de inhoud daarvan dient te worden afgeleid uit de gegeven antwoorden. Op deze manier valt niet precies te zeggen welke vragen zijn gesteld. Dit dient voor rekening en risico van verzekeraar te komen. Uit het antwoord op de (niet bekende) vraag blijkt dat niet

2001/9 Mo

in het algemeen, zoals verzekeraar heeft gesteld, doch specifiek is gevraagd naar strafrechtelijke veroordeling. Klager is er dus terecht vanuit gegaan dat uitsluitend bedoeld werd te vragen of hem door de rechter een ontzegging van de rijbevoegdheid was opgelegd. Bij de aanvraag op 8 april 1999 was dat niet het geval. Voorts bestaat er geen andere ontzegging van de rijbevoegdheid dan die welke door de rechter krachtens artikel 179 van de Wegenverkeerswet kan worden uitgesproken. Van juridische verwevenheid tussen invordering en ontzegging is geen sprake. Wettelijk is de ontzegging heel anders geregeld dan de invordering.

Voor zijn stelling dat aan de algemene slotvraag zelfstandige betekenis kan worden toegekend heeft verzekeraar zich beroepen op het door hem genoemde arrest van de Hoge Raad. Verzekeraar miskent dit arrest. Het standpunt dat aan de algemene slotvraag geen zelfstandige betekenis kan worden toegekend is al jaren in de literatuur en de jurisprudentie erkend.

Klager concludeert dat verzekeraar zich ten onrechte op artikel 251 WvK heeft beroepen en derhalve heeft gehandeld in strijd met de goede naam van het verzekeringsbedrijf.

Het overleg met verzekeraar

In het overleg met de Raad heeft verzekeraar zijn standpunt gehandhaafd. Verzekeraar heeft de schermprints overgelegd van de vragen die een kandidaat-verzekeringnemer moet beantwoorden.

Het oordeel van de Raad

1. Verzekeraar heeft zich op het standpunt gesteld dat klager bij de beantwoording van de vraag of hem ooit de rijbevoegdheid was ontzegd heeft verzwegen dat zijn rijbewijs enkele maanden was ingevorderd geweest. Verzekeraar heeft daartoe aangevoerd dat die vraag is gericht op iedere vorm van rijontzegging en niet is beperkt tot de in artikel 179 van de Wegenverkeerswet 1994 geregelde ontzegging van de bevoegdheid tot het besturen van motorrijtuigen. Volgens verzekeraar is de ontzegging van de rijbevoegdheid sterk verweven met de in artikel 164 van die wet geregelde invordering van het rijbewijs.
2. In dit standpunt kan verzekeraar niet worden gevolgd. Ontzegging van de rijbevoegdheid is een in artikel 179 van de Wegenverkeerswet geregelde bijkomende straf die door de rechter in een aantal door die wet omschreven gevallen kan worden opgelegd. Een straf kan niet gelijk worden gesteld met de in artikel 164 van dezelfde wet geregelde maatregel in het belang van de verkeersveiligheid (de overgifte van het rijbewijs), waartoe een opsporingsambtenaar verplicht dan wel bevoegd is in de daar omschreven gevallen. De omstandigheid dat de tijd gedurende welke het rijbewijs is ingevorderd, op de duur van de door de rechter opgelegde ontzegging van de bevoegdheid tot het besturen van motorrijtuigen geheel in mindering wordt gebracht, maakt dit niet anders. Gezien het voorgaande hoefde klager redelijkerwijs niet te begrijpen dat de blijkens de overgelegde schermprints gestelde vraag of hem ooit de rijbevoegdheid was ontzegd mede betrekking had op de invordering van het rijbewijs door de politie.
3. Verzekeraar heeft voorts het standpunt ingenomen dat klager bij de slotvraag had moeten vermelden dat zijn rijbewijs enkele maanden ingevorderd was geweest gezien de samenhang van deze vraag met de eerder gestelde vraag naar de

2001/9 Mo

ontzegging van de rijbevoegdheid, temeer nu hij ten tijde van de aanvraag was gedagvaard wegens overtreding van de artikelen 8 en 163 van de Wegenverkeerswet 1994.

4. Ook in dit standpunt kan verzekeraar niet worden gevolgd. Verzekeraar heeft alvorens dekking te verlenen een reeks van vragen aan klager voorgelegd waarin niet is gevraagd - kort gezegd - of het rijbewijs te eniger tijd is ingevorderd geweest noch of hem bekend was dat hij werd vervolgd terzake van overtreding van de Wegenverkeerswet. Vervolgens is de verzekering gesloten op de grondslag van de door verzekeraar gestelde vragen. Naar huidige rechtsopvatting met betrekking tot artikel 251 van het Wetboek van Koophandel kan verzekeraar zich er dan niet op beroepen dat feiten waarnaar niet is gevraagd, niet zijn medegedeeld. Klager heeft mogen aannemen dat die feiten voor verzekeraar niet van belang waren. Daaraan doet niet af dat de reeks vragen is afgesloten met een in algemene bewoordingen gestelde vraag als 'hebt u nog iets mede te delen wat (voor verzekeraar) van belang kan zijn voor het aangaan van de verzekeringsovereenkomst?' Aan deze rechtsopvatting ligt ten grondslag dat het, gelet op de ernst van de sanctie die artikel 251 de verzekeraar biedt, op diens weg ligt om de vragen, die hij voor zijn acceptatie van belang acht, zo nauwkeurig en volledig mogelijk te formuleren.
5. Uit hetgeen hiervoor is overwogen volgt dat de Raad met klager van oordeel is dat het beroep in dezen op de in artikel 251 van het Wetboek van Koophandel vervatte grond voor vernietiging niet verdedigbaar is. Verzekeraar heeft daardoor de goede naam van het verzekeringsbedrijf geschaad, zodat de klacht gegrond is. Aan de gegrondbevinding van de klacht is voor verzekeraar de consequentie verbonden dat hij alsnog de onderhavige schade in behandeling moet nemen.

De beslissing

De Raad verklaart de klacht gegrond en verbindt daaraan de onder 5. hiervoor vermelde consequentie.

Aldus is beslist op 5 februari 2001 door mr. M.M. Mendel, voorzitter, mr. D.H. Beukenhorst, drs. C.W.L. de Bouter, mr. R. Cleton en mr. E.M. Dil-Stork, leden van de Raad, in tegenwoordigheid van mr. C.A.M. Splinter, secretaris.

De Voorzitter

(Mr. M.M. Mendel)

De Secretaris:

(Mr. C.A.M. Splinter)